UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Theologiæ Sacramentalis

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

XII. De quibusdam circunstantiis, & cæremoniis ad hoc sacrificium spectantibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42272

Visual Library

offerens infinita dignitate pollet, ut effectus illius, saltem extensivè, sit infinitus. *Respondeo*, id non sequi; quia aliud est valor sacrificii, aliud effectus illius: & quamvis ille sit infinitus, idem de isto dici non potest: quia sacrificium non habet vim agendi ex opere operato, nisi ex institutione Christi, qui agit liberè, & quantum vult. Aliàs æquè concluderetur, effectum hujus sacrificii esse infinitè intensum.

Dices 2. Quando plures Sacerdotes eandem hostiam, & eundem calicem simul consecrant, possunt applicare cui voluerint, tantum fructum sacrificii, quantum applicarent si soli celebrarent. Unde si infiniti celebrarent, per idem sacrificium effectus extensivè infinitus conferretur. *Respondeo* id non sequi, quia ibi essent tot sacrificia, quot Sacerdotes celebrantes; cùm singuli consecrent independenter ab aliis & ut totales ministri. Nec refert quòd eadem sit hostia: oblationes enim quæ in actione consistunt, distinctæ sunt.

CAPUT XII.

De quibusdam circunstantiis, & cæremoniis ad hoc sacrificium spectantibus.

RESOLUTIO I. *Singuli Sacerdotes tenentur aliquando in vita sacrum celebrare.*] Ita colligitur ex Concilio Trident. *sess. 22. cap. 1. Observandum* tamen 1. præceptum hoc non esse ex jure divino, vel Ecclesiastico ad certos dies dererminatum; adeoque probabiliter ei satisfacere Sacerdotem, qui aliquoties in vita sacrificat, etsi tutiùs sit pluries etiam singulis annis, sacrificium offerre, & ita consulendum sit.

Observandum 2. Feria V. ante Pascha, & Sabbatho Sancto licere quibuscunque Sacerdotibus Missam celebrare, ut patet ex praxi Ecclesiæ. Oppositum autem dicendum est de die Veneris Sancti, ex consensu Doctorum, & consuetudine ubique recepta. Porrò officium quod peragitur ea die, non est sacrificium,

quia

quia Sacerdos non consecrat, sed utitur hostia præcedenti die consecrata, quam sumit cum vino non consecrato.

Observandum 3. Non licere Sacerdoti pluries in die sacrum facere, nisi in die Nativitatis Domini, & aliàs in casu necessitatis, ut patet ex Innoc. III. cap. Consuluisti, de celebr. Missar. Verùm quia Pontifex non explicat, qualis debeat esse illa necessitas, varii casus ab authoribus notari solent, in quibus sacrum pluries posse fieri putant. Ut quando alicui imminet mortis periculum, nec potest Eucharistiam recipere, nisi Sacerdos iterum celebret: deinde quando Sacerdos præest duabus Parochiis, nec potest habere Vicarium qui in altera celebret: tunc enim ille potest, saltem diebus festis in utraque celebrare; item quando in die festo finito sacro, superveniunt peregrini qui Missam non audierunt. Ista tamen & similia non carent difficultate, saltem quoad praxim, ut infrà patebit, sappositâ communi sententia qua docetur, non posse sacrum celebrari quacumque ex causa, nisi à jejuno.

Observandum 4. Non licere ordinariè sacrum facere ante auroram, ut patet ex regulis Missalis, & ex consuetudine. Dico *ordinariè*; nam ex privilegio potest tempus illud præveniri. Potest etiam Sacerdos in die Natalis Domini tres Missas celebrare, statim post mediam noctem, ut constat ex praxi.

Item aliàs ex rationabili causa, potest tempus auroræ paululum anticipari, ut ad iter faciendum, ad excipiendas confessiones, &c. Imò si danda esset communio graviter ægrotanti, posset sacrum fieri una, aut altera hora ante auroram. Cæterum licèt Missa communiter ante meridiem inchoanda sit, potest interdum ex rationabili causa, sacrum paulò post meridiem inchoari. Et si Eucharistia in extremis posito administranda sit, poterit sacrum fieri hora prima, aut secunda post meridiem. Quod semper intellige, modo Sacerdos sit jejunus.

RE-

RESOLUTIO II. *Certus locus destinatus est ad celebrationem Missæ, extra quem sacrum fieri non potest.*] Ut hoc intelligas, notandum est ex Theologis, talem locum esse triplicem; communem, proprium, & propriissimum. Communis est Ecclesia, proprius altare, propriissimus calix, in quo proximè sanguis Christi continetur.

Circa primum locum *notandum est 1.* Ad celebrationem Missæ satis esse, quòd locus sit consecratus, aut benedictus, aut certè ad cultum divinum ab Episcopo diœcesano designatus. Imò ex justa necessitate, potest sacrum fieri extra ejusmodi loca; ut contingit in castris. In nulla tamen occasione celebrare licet, nisi habeatur saltem altare portatile ab Episcopo consecratum.

Notandum 2. Non licere sacrum facere in Ecclesia polluta, antequam purificetur. Potest tamen Episcopus ex gravi causa, dare facultatem celebrandi in ejusmodi Ecclesia. Imò tanta celebrandi necessitas occurrere potest, ut si non possit peti facultas ab Episcopo, sine illa celebrare liceat; ut si aliàs Moniales, verbi causa, non essent audituræ sacrum die Paschatis. Polluitur autem Ecclesia per homicidium voluntarium & injuriosum, quale non est quod casu fit, aut per amentiam, aut ex justa defensione. Item per injuriosam sanguinis effusionem, si sit in magna quantitate. Et quando in ea sepelitur fidelis nominatim excommunicatus, aut publicus clerici percussor, vel paganus, seu infidelis non baptizatus, aut infans mortuus ante baptismum; aliisque de causis quæ apud Summistas videri possunt.

Circa secundum locum dicendum est 1. Ad celebrationem Missæ requiri altare lapideum, ab Episcopo consecratum. Non est autem de essentia hujus consecrationis, ut reliquiæ apponantur in lapide consecrato. Unde si appositæ postea deperdantur, non perit consecratio. Deperditur tamen quando lapis ita frangitur, ut calix & hostia in nulla illius

illius parte aptè simul cohærere possint. Quòd si in aliqua parte utrumque sine periculo debitè aptari potest, ea manet consecrata. Deperditur etiam consecratio in altari fixo, quando lapis superior ab inferioribus, quibus agglutinatus est, amovetur.

Dicendum 2. Multa requiri ad ornatum altaris, in quo sacrum fieri debet. In primis apponi debent duæ pallæ lineæ, super aram extensæ, vel saltem una plicata quæ duabus æquivaleat: non tamen requiritur ut sint benedictæ. 2. Requiritur corporale benedictum ab Episcopo, vel alio habente privilegium. 3. Requiritur filiola ad cooperiendum calicem, quæ linea esse debet, & benedicta qua parte tangit calicem. 4. Requiritur lucerna ardens, quamvis autem ordinariè duæ candelæ accendi soleant; una tamen sufficit, & in gravi necessitate si candela cerea deficiat, potest sacrum fieri cum lucerna ex oleo accensa, imò uti tunc licet candela ex sevo confecta, ut aliqui docent. 5. Altare cruce ornari solet, quanquam non sit peccatum mortale, sine scandalo aut contemptu eam prætermittere. 6. Requiritur Missale, propter periculum omittendi aliquid grave, ex lapsu memoriæ.

Circa tertium locum duo similiter statuenda sunt 1. Calicem cum patena necessarium esse, ut sacrum fiat. Licèt autem calices ex auro, vel argento fieri soleant: non tamen id est necessarium, sed ex stanno fieri possunt. Sufficit etiam quòd cuppa sit ex dicta materia, licèt pes sit ex alia, verbi causa, ex plumbo, vel aurichalco. Pixis fieri potest ex plumbo, & tunc debet intus apponi linteum benedictum, quod ab hostiis consecratis immediatè contingatur.

Statuendum 2. Requiri ut calix sit consecratus ab Episcopo, vel ab alio cui hæc potestas à Summo Pontifice demandata sit. Hæc porrò *consecratio deperditur 1.* Si cuppa notabiliter frangatur, aut integra à pede per fractionem separatur. 2. Quando cuppa interius

rius inauratur, quo casu calix de novo consecrari debet 3 Eo quòd auri substantia de novo addita, à speciebus sanguinis proximè contingi debet. Quod attinet ad Pixidem, etsi congruentius sit eam benedicere, nullo tamen jure id præceptum est.

RESOLUTIO III. *Ad celebrationem Missæ vestes quædam sacræ requiruntur.*] UT hoc clarius explicem. *Observandum 1.* Sacerdotem non posse, per se loquendo, citra peccatum mortale, sacrum facere nisi sit indutus quibusdam vestibus sacris; nimirum amictu, alba, cingulo, manipulo, stola, & casula seu planeta.

Observandum 2. In gravi necessitate celebrandi, posse Sacerdotem sine aliqua ex minoribus vestibus, nempe cingulo, vel manipulo, aut etiam stola sacrum facere. Potest tamen Sacerdos in eo casu, uti stola pro manipulo; & vice versa, manipulo loco stolæ.

Observandum 3. Nunquam licere nisi in extrema necessitate, seu ob periculum propriæ mortis, sacrum facere omnes prædictas vestes prætermittendo. Si quis tamen in contemptum religionis, vellet cogere Sacerdotem ad celebrandum sine vestibus sacris, teneretur potiùs Sacerdos mortem sustinere, quàm sine vestibus sacrum facere.

Observandum 4. Omnes ejusmodi vestes debere benedici, vel ab Episcopo, vel ab alio potestatem habente, antequam Sacerdos iis utatur. In gravi tamen necessitate, sicut licet sacrum facere sine aliquo ex minoribus indumentis, ita & cum aliquo ex illis, quod benedictum non sit.

Observandum 5. Harum vestium benedictionem deperdi, quando ita franguntur, ut ampliùs non sint aptæ ad usum, ad quem assumi solent. Unde si reficiantur, de novo sunt benedicendæ.

Observandum 6. Sacerdotem privatim communicantem laicorum more, non teneri sub peccato mortali, stola uti. Nec refert quòd in Concil. Brachar.

can.3. præcipiatur Sacerdoti, ut oratione seu stola utatur tã in sumptione Eucharistiæ, quàm in oblatione sacrificii: lex enim illa communiter sic intelligitur, ut obliget sub mortali quoad usum stolæ in Missæ sacrificio, non autem in privata sumptione Eucharistiæ.

Quæres, quid dicendum sit de ministro, qui inservit ad altare. *Respondeo* 1. Unum ministrum sufficere, ut patet ex usu. Nec refert quod Sacerdos dicat, Dominus vobiscum, quia refert intentionem suam ad omnes fideles, qui sunt membra Ecclesiæ, sive sacro intersint, sive non. 2. In casu necessitatis posse Sacerdotem sine ullo ministro celebrare, & sibi ipsi ministrare; ut si periculum esset, ne quis moreretur sine viatico. 3. Etsi Moniales è choro respondere soleant, iis tamen non licere proximè ministrare, porrigendo aquam & vinum, aliaque præstando quæ à ministris fieri solent.

RESOLUTIO IV. *Ut sacrum dignè celebretur, requiritur per se loquendo status gratiæ: non tamen tenetur Sacerdos sub peccato mortali, recitare officium matutinum antequam celebret.*] PRIOR PARS non habet difficultatem; tanta enim est divinitas hujus sacrificii, ut meritò ad debitam illius oblationem status gratiæ requiratur. Quò fit ut Sacerdos peccati mortalis reus, teneatur per se loquendo conteri, ut dignè hoc sacrificium offerat. Imò quia sumpturus est sacramentum Eucharistiæ, debet confessionem peccati mortalis præmittere, & secus faciens peccat mortaliter. Quando tamen confitetur, non est necessaria contritio, sed attritio vera & supernaturalis sufficit ad consequendam gratiam ut infra dicetur.

Posterior pars ostenditur, quia si tenetur Sacerdos sub peccato mortali, recitare Matutinum ante Missam, hoc fit ex vi alicujus præcepti hac de re impositi, quod cum aliquo fundamento dici non potest, cum tale præceptum nullibi extet.

Dices 1. In Missali Romano præcipi, ut Sacerdos sacrum

sacrum non faciat, nisi absoluto matutino penso. *Respondeo* ibi nullum esse verbum ex quo præceptum colligi possit; sed sicut monentur Sacerdotes, ut orationi vacent antequam Missam celebrent, ita & ut Matutinum recitent. Unde sicut non est peccatum mortale, preces illas omittere ante sacrum, ita neque ille peccat mortaliter qui Missam celebrat antequam horas matutinas recitaverit

Dices 2. Præceptum illud videtur consuetudine introductum: cùm matutinum recitari soleat ante sacrum *Sed contrà*: nam multi viri docti & pii existimant, ordinem illum non esse consuetudine receptum, ut obligantem sub mortali: & oppositum efficaciter probari non posse. *Confirmatur*: nam aliàs cum ex recepta consuetudine, ordo servetur inter horas Canonicas, dicendum esset eum qui talem ordinem invertit, recitando verbi causa, Sextam post Nonam, peccare mortaliter; quod tamen communi Theologorum sensui repugnat.

RESOLUTIO V. *Defectus essentialis in Missa occurrens, aut sumptionem impediens, supplere debet. Imò interdum accidentalis, quamvis non semper.*] PRIMA PARS est manifesta, quia quòd sacrificium essentialiter imperfectum maneat, est res per se mala, atque adeò vitāda, supplēdo defectū essentialē qui cōtigit.

Hinc si Sacerdos post consecrationem advertat, in calice non esse nisi aquam, debet curare ut vinum apponatur, illudque statim consecrare, incipiendo à verbis illis, Simili modo, &c. Quòd si id non advertat, nisi post sumptionem hostiæ consecratæ, satis est si consecretur vinum, quia sola illius consecratio omissa fuerat. Si verò id non observet, donec aquam in ore habuerit, debet eam deglutire, & vinum nihilominus consecrare, & sumere, esto non sit jejunus.

Secunda pars suadetur, quia licèt sumptio non sit de essentia sacrificii, pertinet aliquo modo ad integritatem illius, & cadit sub præceptum divinum;

quare sacrificans curare debet, in utraque species consecrata consumatur.

Hinc si aranea in calicem consecratum cadat, debet Sacerdos eam lavare, & comburere, illiusque cineres cum aqua in piscinam projicere, species verò consecratas, si eas sine periculo sumere nequeat, stuppa imbibere, quæ postmodum exsiccata comburenda est, illiusque cineres in piscinam projiciendi. Porro ad perfectionem sacrificii, Sacerdos aliud vinum cum aqua in calicem infundat, illudque consecret & sumat.

Deinde quando totus sanguis effunditur, vinum de novo consecrandum est. Quod si sanguis cadat supr alinteamina altaris. Sacerdos ea ter abluat calice suppositò, & ablutionem sumat, vel in piscinam projiciat. Si suprà lapidem consecratum, eum lambat, & decenter abstergat. Si verò sanguis super terram fluat, ille stuppa aut panno imbibendus, terraque radenda, & rasuræ in ignem projiciendæ, earumque cineres in piscinam mittendi.

Rursus si Sacerdos post consecrationem moriatur aut aliter nequeat sacrum perficere, tenetur alius Sacerdos si adsit, esto jejunus non sit, defectum illum supplere. Unde si hostia tantùm est consecrata, sufficit quòd alter vinum consecret, & reliqua persequatur usque ad finem. Si verò utraque species est consecrata, nihil consecrandum est, sed consumptio utriusque facienda, vel tantùm alterius; si una consumpta fuit.

Tertia pars ostenditur, quia inter defectus accidentales, unus est altero gravior, quò fit ut unus interdum supplendus sit, non alius. Exemplis declaratur, si Sacerdos Latinus ante consecrationem advertat, panem quem habet esse fermentatum, curare debet ut afferatur azimus, & si illius copia non sit, à perficiendo sacro desistere. Et idem dicendum si aqua vino admixta non fuerit, neque aliunde haberi possit. Quia satius est sacrum, nondum substantialiter inchoatum

choatum minimè perficere, quàm illud cum gravi defectu, etsi non substantiali absolvere.

Rursus si quis recitato Evangelio, probè advertat se omisisse epistolam, non debet defectum illum supplere, sed reliqua persequi: quia aliàs epistola esset ordine præpostero recitanda, aut certè Evangelium repetendum esset, quod valde incongruum est, & vix scandalum vitare potest, si quis sacro intersit. Idem dic de aliis omissionibus, sive verborum non essentialium, sive actionum quarundam ad ritum accidentalem attinentium, qualis est genuflexio, aut capitis inclinatio, & sic de reliquis.

RESOLUTIO VI. *Sacerdos ratione justi stipendii accepti, tenetur ex justitia sacrum facere.*] RATIO EST, quia contractus onerosus hic intervenit, do ut facias. Neque propterea Sacerdos simoniam committit, quia non accipit stipendium in pretium ipsius Missæ, sed ob ipsi debitam ex jure naturæ, convenientem sustentationem.

Ubi nota 1. Sacerdotem teneri unum facere sacrum pro uno stipendio, si justum & adæquatum sit, ita ut ipsi non liceat duobus ejusmodi stipendiis acceptis, unico sacro satisfacere. Dicitur autem alicubi justum stipendium, vel quod à superiore taxatum est, vel quod communiter ibi dari solet, ab iis qui Missas fieri curant.

Nota 2. Etiam Sacerdotes divites posse justum stipendium pro sacro accipere; non enim stipendium datur pauperi quia pauper est: sed quia illi debetur ex justitia, eò quòd in gratiam alterius Missæ celebrationi vacat; hæc autem ratio æquè habet locum in divitibus.

Nota 3. Parochos ut sic non teneri sacra facere pro suis subditis, adeoque posse stipendia accipere pro Missis quas celebravit. Non enim constat eos sustentari ex bonis subditorum in eum finem, cùm multa alia peragant, propter quæ sustentatio congrua justè iis debetur. Tenentur tamen per se, vel per alios

sacrum facere in propria Parochia, iis saltem diebus quibus alii tenentur audire sacrum.

Nota 4. Ex Concilio Trident. *sess.* 25. *cap.* 4. de reformat. quando tantus est sacrorum numerus ut unicuique non respondeat justum stipendium, aut ob paucitatem Sacerdotum illis omnibus satisfieri non possit, Episcopos in Synodo diœcesana, & Abbates ac Generales Ordinum in suis capitulis re diligenter perspecta, posse pro sua conscientia statuere, quicquid magis ad Dei honorem & cultum, atque Ecclesiarum utilitatem viderint expedire: *Verùm quidem advertunt*, Summum Pontificem Urbanum VIII. tunc existentem, potestatem illam sibi reservasse, simulque prohibuisse, ne Sacerdos qui Missam suscepit celebrandam sub certa eleëmosyna, eandem Missam alteri, parte eleëmosynæ sibi retenta, celebrandam committat.

RESOLUTIO VII. *Fideles adulti tenentur ex præcepto audire Missam Dominicis, & festis diebus.*] DE hoc non est difficultas. Quare *notandum* 1. Præceptum illud esse de re gravi: adeoq; peccare mortaliter eum, qui sine justa causa voluntariè illud omittit. 2. Per illud homines obligari ad audiendam Missam integram, ita ut peccatum sit mortale, omittere partem illius notabilem, verbi causa, Evangelium cum iis quæ præcedunt. 3. Probabile esse eum huic præcepto non satisfacere, qui audit unam partem unius Missæ, & aliam partem alterius; quia hoc non est audire Missam in rigore loquendo. 4. Præceptum illud non impleri, quando voluntariè non habetur attentio, vel ad ea quæ peraguntur, vel ad sacrum aliquod mysterium.

Quæres, quænam causæ excusent à peccato, eos qui diebus præcepti Missam non audiunt. *Respondeo* multa esse, nempe 1. Impotentiam corporalem, ut dum quis propter ægritudinem non potest ad Ecclesiam se conferre. 2. Impotentiam moralem, ut dum quis Missam audire nequit, sine jactura boni temporalis. 3.

ralis. 3. Impotentiam spiritualem, ut si quis sit excommunicatus, vel interdictus 4. Obedientiam, ut dum famulus nequit, Missam audire, & simul exequi quod ipsi ab hero suo præceptum est. 5. Consuetudinem in Ecclesia receptam & approbatam, ut dum mulier aliquot diebus à partu, ab ingressu Ecclesiæ abstinet. 6. Charitatem, ut dum quis omittit sacrum, ut inserviat ægroto, quem sine incommodo deserere non potest. Plura videri possunt apud Summistas.

LIBER III.

DE POENITENTIA ET EXTREMA Vnctione.

CAPUT I.

De Sacramento Pœnitentiæ secundum se.

RESOLUTIO I. *Pœnitentia est Sacramentum novæ legis, à Baptismo distinctum.*] QUOD sit Sacramentum patet, tum ex Concilio Trident. *sess. 14. can. 1.* tum quia ad constituendum nouæ legis Sacramentum, duo sunt necessaria, & sufficiunt; nimirum promissio gratiæ, & symbolum externum cui gratia annexa est. Hæc autem duo in pœnitentia reperiuntur, ut apertè colligitur ex verbis illis Christi *Joan. 10.* Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: promissio enim gratiæ continetur in remissione peccatorum; eò quòd peccata non remittuntur sine infusione gratiæ. Symbolum etiam externum apertè sub intelligitur, tum ex parte absolventis, quia homines non possunt intelligere sibi remitti peccata: nisi signo aliquo externo ejusmodi remissio fiat,